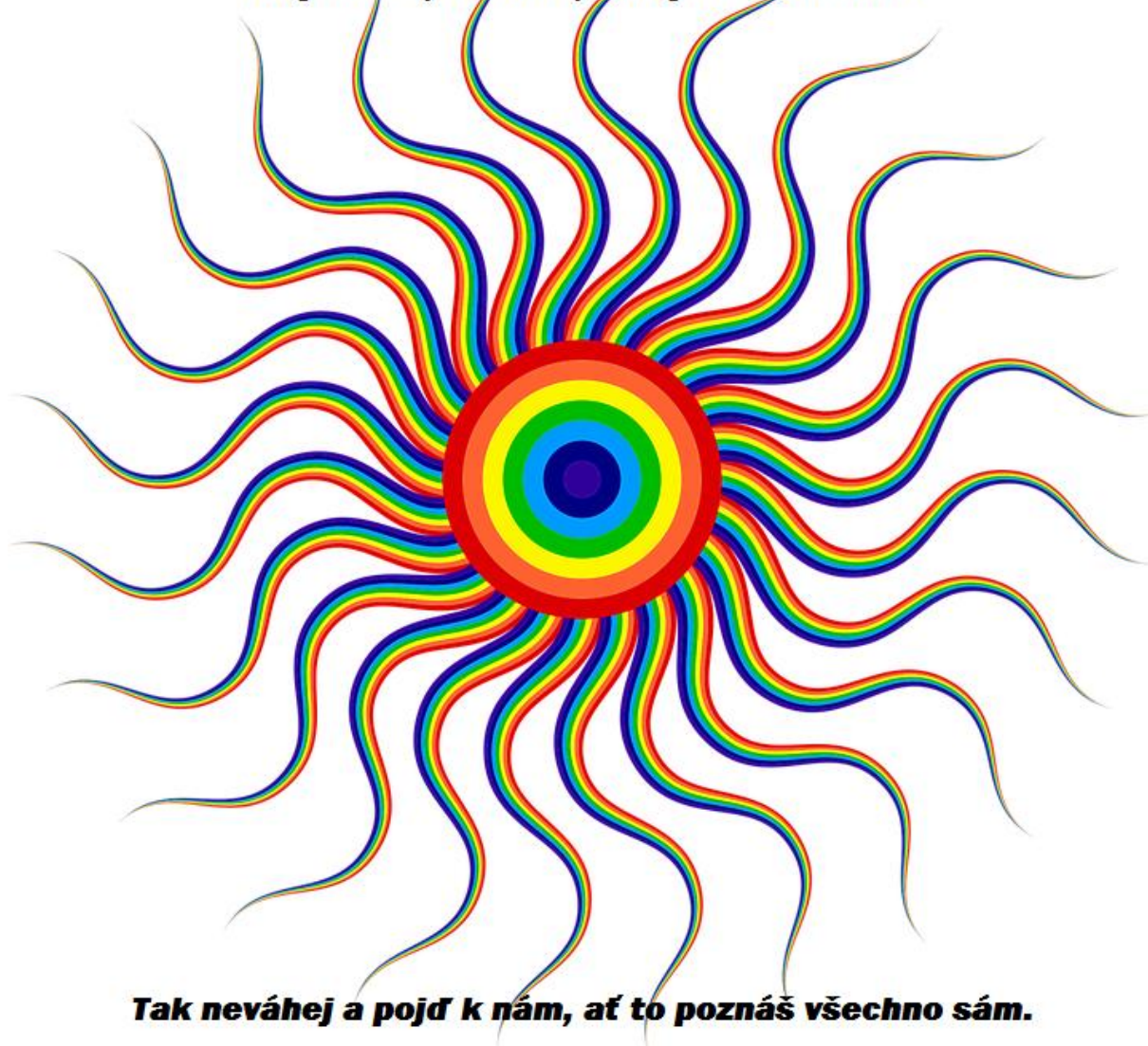

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ DRUŽINA PŘI ZŠ RYCHNOV N.KN.
MASARYKOVA 563

**Ten kdo má rád kamarády, ten je vítán mezi námi.
Hrajeme si, tvoříme, nikdy se nenudíme.**

Tak neváhej a pojď k nám, ať to poznáš všechno sám.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠKOLNÍ DRUŽINA PŘI ZÁKLADNÍ ŠKOLE RYCHNOV N. KN., MASARYKOVA 563

OBSAH

- 1. Identifikační údaje**
- 2. Charakteristika školní družiny**
 - 2.1 Charakteristika zařízení a sboru vychovatelek
 - 2.2 Charakteristika spolupráce s rodiči
- 3. Cíle činností ve školní družině**
 - 3.1 Klíčové kompetence
- 4. Délka a časový plán vzdělávání**
- 5. Obsah a formy činností ve školní družině**
- 6. Podmínky pro práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami**
- 7. Bezpečnost ve školní družině**
- 8. Evaluace, hodnocení dětí a autoevaluace školní družiny**
- 9. Přílohy**
 - 9.1 Výchovně vzdělávací strategie
 - 9.2 SWOT analýza za ŠD

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU
při
Základní škole Rychnov nad Kněžnou, Masarykova 563

Předkladatel

Základní škola Rychnov nad Kněžnou Masarykova 563

Ulice, č. p.: Masarykova 563

PSČ, město: 516 01 Rychnov nad Kněžnou

Jméno ředitele: Mgr. Radka Polívková

Kontakty: kancelář tel. 494 539 811
ředitelka školy tel. 773 772 354
vedoucí vychovatelka tel. 773 772 356
www.zsrychnov.cz

Síť škol: Zařazení do sítě škol s účinností od 5. 4. 1996

IZO: Identifikátor zařízení 600 097 544

IČO: 60884835

Zřizovatel školy

Město Rychnov nad Kněžnou

Adresa: Havlíčkova 136
516 01 Rychnov nad Kněžnou

Kontakty: Statutární zástupce: Ing. Jan Skořepa
tel. 494 509 100

Platnost dokumentu: 4. 9. 2017

Podpis ředitele:

Razítko školy:

2. Charakteristika školní družiny

2.1 Charakteristika zařízení a sboru vychovatelek

Školní družina má 4 oddělení, která jsou barevně odlišena: červené, zelené, žluté a modré oddělení. K dispozici je jedna vlastní herna, která je vybavena odpovídajícím nábytkem (stolečky a židle). Tři oddělení pracují ve třídách, dělí si své pracovní místo a úložné prostory s třídní paní učitelkou. Všechna oddělení jsou dostatečně vybavena pomůckami, stolními hrami, stavebnicemi, časopisy, příruční knihovnou a sportovním náčiním. Pro všechny děti je k dispozici 5 počítačů a 1 notebook, který mohou paní vychovatelky využívat ve třídách s interaktivní tabulí. K dispozici jsou také 4 radiomagnetofony s CD přehrávačem. V odpoledních hodinách mají děti možnost jít do tělocvičny, která je součástí školy. Pro pobyt venku využíváme nedaleký park, stadion, dopravní hřiště, fotbalový stadion s umělou trávou. Máme také možnost využívat sportovní areál školy, který je u hlavní budovy. Součástí školy je keramická dílna, kterou také mohou využívat děti v družině. Vychovatelky mají každým rokem možnost doplňování a zlepšování materiálních podmínek pro výtvarné a sportovní činnosti.

Pedagogické působení v ŠD zajišťují plně kvalifikované vychovatelky. Dle možností se zúčastňují akreditovaných kurzů a školení zaměřených na práci v ŠD. Sledují odborné publikace, knihy a články v časopisech, zajišťují nové náměty pro zájmové a rekreační aktivity v ŠD.

2.2 Charakteristika spolupráce s rodiči

Rodiče jsou ve stálém osobním styku s vychovatelkami. Využívají i mobilní telefony. Dále rodiče navštěvují pravidelné výstavky prací svých dětí v období Vánoc a Velikonoc, mohou se i zúčastnit akcí pořádaných družinou. Rodiče se mají možnost setkat s vychovatelkami i v době rodičovských schůzek. O činnostech ŠD jsou informováni na webu školy, nástěnkách a notýskách, seznamujeme je s plánovanými aktivitami.

3. Cíle činností ve školní družině

ŠVP ŠD navazuje na ŠVP naší školy a vychází z konkrétních podmínek naší ŠD. Při strukturování aktivit vzdělávacího programu vycházíme ze 4 základních typů učení, jak je užívá UNESCO.

- Učit se znát
- Učit se, jak na to
- Učit se žít společně
- Učit se být

Cílem výchovy ve ŠD je výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka. Chceme:

- Nabízet dětem smysluplné využití volného času
- Rozvíjet u dětí pohybové schopnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky
- Učit děti mezilidské komunikaci
- Vytvářet vhodné podmínky pro děti se zdravotním postižením
- Učit děti spolupráci a toleranci
- Učit děti vnímat každého člověka i sebe jako jedinečnou osobnost
- Vést děti k samostatnému rozhodování a tvorbě postojů
- Rozvíjet u dětí slovní zásobu a fantazii
- Cvičit paměť, postřeh a soustředění
- Vytvářet u dětí vztah k místu a prostředí, ve kterém žijí
- Vést děti k tvořivosti
- Podporovat iniciativu a spolupodílení se na tvorbě programu
- Vybavit děti dovednostmi
- Utvářet pracovní návyky a vztah k práci

3.1 Klíčové kompetence

Dalším cílem činností ve školní družině je dotváření a posilování těchto klíčových kompetencí:

1. kompetence k učení – žák se učí s chutí, dokončí práci, umí se zhodnotit, učí se záměrně, vědomě si klade otázky - hledá odpovědi, všímá si souvislostí, samostatně pozoruje, zkušenosti uplatňuje v dalším učení a činnostech. Hledání souvislostí v čase, v dějinách, v přírodě.

2. kompetence k řešení problémů – dítě si všímá problémů, objevení problémů, řešení. Ověřuje si správné a nesprávné řešení problémů. Umí zhodnotit – co vede k cíli – výchova ke kreativitě. Dítě si uvědomuje zodpovědnost za své rozhodnutí. Započatou činnost dokončí.

3. komunikativní kompetence – učíme děti mluvit, obohacovat slovní zásobu, mimoslovní komunikaci. Učíme děti vyjadřovat se přijatelným způsobem, komunikovat s dospělými i vrstevníky, zaujímat kladné postoje. Dítě umí i naslouchat, komunikace je kultivovaná – vychovatelka jde vzorem. Nepoužívá jen obecnou češtinu.

4. sociální a interpersonální – dítě se učí plánovat své vztahové situace, projevuje empatii, srdečnost, umí se zapojit do týmové práce, umět se prosadit, přijmout kompromisy. V činnostech by mělo nacházet uspokojení. Pozitivně vytvářet vztahy s dětmi se zdravotním postižením uvnitř celého kolektivu.

5. občanské kompetence – dítě si uvědomuje své povinnosti, mělo by se chovat s ohledem na svou bezpečnost, své zdraví, zdravý životní styl, životosprávu. Mělo by umět vytvářet klidné soc. klima ve ŠD, respektovat tradice, kulturu, požadavky na přírodní prostředí.

6. kompetence pracovní a trávení volného času – vytváříme výchovu volného času - ve volném čase zaměstnáme děti. Vytváříme návyk na smysluplné využití volného času. Dítě má umět říct – ne – nevhodným nápadům-kouření, rozbíjení, čmáráni po domech atp.

V souvislosti s těmito kompetencemi jsou očekávané tyto výstupy:

- Děti rozumí tomu, co znamená aktivní trávení volného času
- Mají vytvořen kladný vztah k pohybu a sportování
- Umí samostatně pracovat
- Umí se samostatně rozhodnout
- Děti jsou tvořivé
- Umí používat pracovní a ochranné pomůcky
- Mají kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí
- Děti jsou seznámeny se zdravým životním stylem /stravovací návyky, pitný režim, hygienické návyky/
- Umí objektivně hodnotit své chování a přijímat jeho důsledky
- Znají pravidla soužití
- Dbají na svou bezpečnost a předcházejí úrazům
- Umí dokončit rozdělanou práci
- Umí formulovat své názory a postoje
- Umí odpočívat a relaxovat
- Umí pojmenovat svůj problém a hledat řešení
- Dokáží druhé požádat o pomoc a také druhým pomoc nabídnout

4. Délka a časový plán vzdělávání

Vzdělávací program ŠD je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu. Odpolední družinu navštěvují žáci 1. – 3. třídy. Děti jsou přijímány na jeden školní rok na základě písemné přihlášky. Na každý nový školní rok se musí opět přihlásit. Pravidla přijetí dítěte do družiny jsou na webových stránkách školy. Děti mohou navštěvovat i ranní družinu – 1. až 5. tř. (nemusí být přihlášeny). Každé oddělení má své tematické plány (měsíční skladby) a svůj časový rozvrh oddělení (web školy).

5. Obsah a formy činností ve školní družině

Obsah: odpočinkové činnosti - klidové - do denního režimu je převážně zařazujeme v ranní ŠD, po vycházce nebo v koncové ŠD (poslech, vyprávění stolní a společenské hry, volné rozhovory a besedy, spontánní činnosti, tematické hry, tvořivé konstruktivní hry)

aktivní – rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, mohou být i rušnější (pohybové hry ve třídě, venku, tělovýchovné chvílky, vycházky)

příprava na vyučování - vypracování domácích úkolů (individuálně), didaktické a námětové hry, křížovky, hádanky, luštění, tematické vycházky

sebeobslužné činnosti - dítě si osvojuje návyky hygieny, kulturu stolování, chování ve společnosti a pečuje o pořádek a čistotu svého okolí

Vzdělávací obsah je realizován těmito **formami** činností:

- a) pravidelnou (je dána pravidelnou skladbou dne – rozvrh hodin, oběd, organizované zájmové aktivity)
- b) příležitostnou (individuální, společné akce přesahující zpravidla rámec jednoho oddělení – besídky, karneval, sportovní odpoledne, výstava)
- c) spontánní (nabídka spontánních aktivit)

Společné akce:

- Den zvířat
- Vánoční výstavka pro rodiče a hosty
- Pěvecká soutěž
- Karneval
- Den Země
- Velikonoční výstavka pro rodiče a hosty
- Družinový výlet
- Oslava Dne dětí

Příležitostné akce:

- Podle toho, co se ve městě a ve škole v daném roce děje
- Výstava rybiček, drobného hospodářského zvířectva
- Cirkus - návštěva zvěřince
- Výstavy
- Akce knihovny

Průřezová témata – začlenění do ŠVP

- ❖ Osobnostní a sociální výchova – OSV
- ❖ Výchova demokratického občana – VDO
- ❖ Multikulturní výchova – MkV
- ❖ Environmentální výchova – EV
- ❖ Mediální výchova – MeV

Začlenění průřezových témat do jednotlivých bloků (celků):

Místo, kde žijeme	- VDO
Lidé kolem nás	- OSV
Lidé a čas	- MeV
Umění a kultura	- MkV
Člověk a jeho zdraví	- EV
Rozmanitosti přírody	- EV

Průřezová témata jsou realizována především formou integrace do projektů. Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je ve družině běžnou součástí výchovné práce. Základním smyslem je, aby si žák utvořil základní představu o životě a světě, který jej obklopuje tj. ČLOVĚK A JEHO SVĚT. Tuto oblast rozčleňujeme podle tematických celků (6).

TEMATICKÉ CELKY

Čísla 1 – 6 označují, které kompetence jsou danou aktivitou především rozvíjeny nebo posilovány.

Člověk a jeho svět

1. Místo, kde žijeme

Naše rodina

- Moje rodina, kdo ji tvoří 3,4
- Jména rodičů, sourozenců, prarodičů 3,4
- Zaměstnání rodičů, beseda s dětmi 3,4
- Úloha jednotlivých členů rodiny 3,4
- Společné zájmy, volný čas, rodinné oslavy 3,6

Náš dům

- Můj domov, můj dům 4,6
- Známe adresu svého bydliště, orientace v okolí 3,4,6
- Výtvarné ztvárnění domova 1,2,6
- Vycházky se zaměřením na pozorování stavebních prací 1,2,6

Naše škola

- Název a místo naší školy 1,3,4
- Bezpečná cesta do školy a ze školy 2,4,6
- Prohlídka školy, orientace-šatny, třídy, tělocvična, školní družina 2,3,6
- Pohyb po budově školy, dodržování vnitřního řádu 1,2,3
- Udržování pořádku v okolí školy 1,2,6

Naše město

- Vycházky městem, zajímavosti, památky, sochy, pamětní desky 1,3,4,6
- Okresní úřad, pan starosta- beseda, návštěva OÚ 1,3,6
- Významné osobnosti Rychnova nad Kněžnou 1, 3
- Rychnovský zámek, návštěva přístupných prostor 1,2,3,
- Orientace ve městě, důležité budovy - OÚ, pošta školy, atd. 1,3,4
- Doprava ve městě, průmysl, řemesla, sportovní a kulturní vyžití 1,3,4

Ochránci pořádku

- Bezpečnost a pořádek – náplň práce policie a veřejných institucí 1,3
- Beseda s příslušníkem městské policie 1,3
- Ochrana veřejného majetku, vzájemné soužití 1,2,3

Náš pořádek

- Sebeobslužné činnosti, osobní hygiena 2,4
- Šetrné zacházení se společnými hračkami, šatními skříňkami 2,3
- Udržování čistoty a pořádku v prostorách školní družiny 3,5
- Ohleduplnost k cizím věcem, ochrana životního prostředí 3,5

Knihovna

- Kniha v životě dítěte, březen- měsíc knihy a čtenářů 1,3
- Společná četba na pokračování z knih donesených dětmi 4,6
- Spisovatelé a ilustrátoři pro děti 1,3,4
- Společná akce ŠD- návštěva místní knihovny, beseda s knihovnicí 1,3

Pošta

- Vycházka k budově pošty, význam a náplň činnosti 1,3,4,6
- Psaní dopisu nebo pohlednice kamarádovi 6
- Tvoření poštovní známky 6

Kultura ve městě

- Společenské centrum, Pelcovo divadlo, Jízdárna- kulturní zařízení v našem městě 1,3
- Tradiční přehlídka divadelních souborů na festivale Poláčkovo léto-beseda s dětmi 3,6
- Návštěva muzea hraček, zámecké galerie, účast na dostupných kulturních akcích/divadlo, promítání, atd. 1,3,6

Turistika

- Naše blízké hory – Orlické, práce s fotodokumentací 1,6
- Turistické vycházky k Altánku, ke koupališti 1,4
- Vytváření mapek, orientace podle turistických značek 1,2,6
- Poznávání názvů ulic a sídlišť ve městě, kresba 1,6
- Beseda s pracovníky CHKO – výtvarná soutěž 1,2,6
- Naše město a blízké okolí v pohlednicích 1,2,3

Česká republika

- Naše rodná země a její národnosti 1,5
- Hlavní město, státní symboly, úřední jazyk 1,5
- Názvy krajů a jejich řízení 1,5
- Naše sousední státy, hranice ČR, mapka 1,5

Evropa

- Jsme Evropané, další evropské státy a jejich národní jazyky 1,5
- Rozmanitosti evropské přírody - zhlédnutí CD s touto tematikou 1,5
- Práce s encyklopediemi, promítání o zvířatech, didaktické hry 1,5,6
- Spolupráce mezi státy Evropy – výměna zboží, výzkum 1,5
- Evropská unie a její význam 1,5

2. Lidé kolem nás

Rodina

- Kdo jsou členové naší rodiny, malujeme rodinný strom 1,2,6
- Povolání maminky a tatínka – diskutujeme o povoláních rodičů a jejich přínos pro společnost, hra: pantomimické ztvárnění jednotlivých povolání, živé pexeso 3,6
- Rodinné tradice, řemesla živá i zapomenutá – hledáme je v dětských knížkách, říkadlech, učíme se dětská říkadla 1,3
- Naši prarodiče, jak se jmenují, kde žijí – hledáme rozdíly mezi životem ve městě a na venkově 1,2,6
- Prázdniny u babičky – vyprávění, kresba 3,6

Naše ulice

- Místo, kde žijí, kdo jsou mí sousedé, jak se jmenují, co dělají 1,3
- Kamarádi v sousedství, jak trávíme společný volný čas 3,6
- Má cesta do školy – orientace, zajímavé body 1

Den matek

- Jaká je moje maminka, malujeme portrét 2
- Zpíváme písničky o mamince a pro maminku 3,6
- Výroba dáreků pro maminku 6

Kamarádi

- Kdo jsou mí kamarádi – povídáme si o nich 3,4
- Mí spolužáci – znáš je všechny jménem? 3,4
- Malujeme a vystavujeme portréty svých spolužáků 1,6
- Hra na jména 3,6
- Narozeniny a svátky spolužáků ve školní družině 1,3
- Hrajeme kolektivní hry podle M. Zapletala 3,4,6
- Společně se díváme na oblíbenou pohádku, film 6
- Připravíme hru pro kamarády z jiného oddělení 3,4,6
- Všichni společně slavíme Den dětí 3,6

Žijí mezi námi

- Tělesně postižení lidé – jak my můžeme pomoci beseda 2,3
- Co jsou bariéry, jak se město snaží těmto lidem usnadnit život 2,3
- Vycházka k budovám s bezbariérovým vchodem, značka vozíčků 4
- Zapojení postižených do života v našem městě – Láry Fáry kavárna 1
- Sledujeme výtvarné práce postižených – na výstavách, na internetu 4
- Hrajeme hry rozvíjející smyslové vnímání 3,6
- Co je paralympiáda, její sportovní disciplíny 1

Umíme se chovat

- Besedujeme na téma slušné chování 3,4
- Kouzelná slovíčka, simulační hry s užitím kouzelných slovíček 4,1
- Jak mezi sebou řešíme problémy? Povídáme si o nich, hledáme společná řešení za nepoužití fyzické síly 4
- Rvačky a souboje v TV, učíme se rozlišovat fikci od reality 5,6
- Týden s úkolem: nebudeme mluvit sprostě, chovat se agresivně 4,5
- Umíš odolat tlaku vrstevníků a chovat se vhodným způsobem? 4

Chování u stolu

- Společné stravování ve školní jídelně- jak se hodnotíme 3,5
- Hygiena před jídlem - vysvětlíte – proč 5
- Chováme se slušně k pracovníkům školní jídelny 4
- Napomáháme svým chováním udržovat pořádek u stolu 5
- Při jídle se chováme slušně, jíme příborem, nemlaskáme 5
- Při opouštění místa u stolu se přesvědčíme, v jakém stavu jsme místo zanechali 5

Divadlo, koncert

- Návštěva koncertu, divadla je sváteční událost, co to znamená? 3
- Jak se oblékáme do divadla - popiš, nakresli 5,6
- Povídáme si o chování v divadle před školním představením 3
- Po představení zhodnotíme jednotlivé třídy, jak si vedly 3
- Společně zhlédneme promítání, divadlo, besedu... 3,6

Nejsme stejní

- Lidé se navzájem odlišují věkem, barvou pleti, barvou vlasů 5
- V každém koutě světa žijí lidé s různými kulturami, životním stylem - malba/ kresba indiána, Eskymáka... 2
- Země je domovem nás všech bez rozdílu - vysvětlíme proč 3
- Čtení literatury z různých částí světa 1,3
- Poslech hudby z různých částí světa 1,3
- Co je rasismus – vysvětlíme 3
- Život v míru, ve válce – vysvětlíme 1,2,3
- Kdo jsou váleční uprchlíci, proč mohou žít mezi námi – vysvětlíme 1,2,3

Oslavy a svátky

- Slavíme narozeniny dětí ve družině – dárek- písnička, přáníčko 4
- Účastníme se školních oslav, oslav ve městě 5
- Mezinárodní den dětí - vyslovujeme svá přání 3
- Vyrábíme drobné dárky pro kamarády 6
- Jedeme na výlet do Tonga 6
- Karneval - vyrábíme masky 4,6
- Společně se účastníme školního karnevalu 4,6
- Mikulášská nadílka – kreslíme, malujeme, vyrábíme 6
- Advent a Vánoce - zklidnění v Adventním čase, vyprávění o smyslu Vánoc, čteme o Adventu a Vánocích 1,3
- Vyprávíme o vánočních zvycích, které dodržujeme 3
- Zkoušíme vánoční zvyky - lití vosku, házení střevícem 1,2
- Charita v předvánočním čase i po celý rok – besedujeme o významu pomoci druhým 4,5
- Vyrábíme vánoční ozdoby 6
- Připravujeme vánoční výstavu pro rodiče a spolužáky 4,6
- Na vycházkách pozorujeme výzdobu města 3,4
- Posloucháme a učíme se vybrané koledy 1
- Vyrábíme přáníčka a jmenovky na dárky 4,6
- Velikonoce - pozorujeme jaro na vycházkách do jarní přírody 1,6
- Čteme o jarních tradicích a zvycích 1
- Malujeme a vyrábíme velikonoční výrobky 6
- Připravujeme výstavu velikonočních dekorací pro rodiče 3,5,6
- Učíme se Velikonoční koledy 1

Hodnota peněz

- Všechno kolem nás utvořili a vyrobili lidé - vážíme si lidské práce? 3,4
- Vybavení školy slouží nám všem – umíme se k němu chovat? 3
- Znáš cenu peněz, víš, kolik Kč stojí např. židlička? 3,4
- Naučme se šetřit penězi, neplýtvat jídlem, energií. 2,5
- Vhodné a nevhodné využití peněz – diskuze 3
- Co je gamblerství, vandalismus – uvedeme příklady, řešení situace 3
- Kolik Kč stojí potraviny? Porovnáváme ceny zdravých potravin a sladkostí 1

3. Lidé a čas

Denní režim – příprava do školy, volný čas, víkend

- Denní režim ve školním týdnu (povinnosti, zábava) 1,2,3,6
- Zájmy, záliby, koníčky 3,6
- Co vše můžeme dělat o víkendu? 3,6

Kalendář

- Jaké známe druhy kalendářů? K čemu nám slouží? Co vše v nich můžeme najít? 1,3
- Školní rok 1,2,3,5
- Významné dny, státní svátky 1,3,5

Měření času

- Analogové a digitální hodinky 1,3
- Letní a zimní čas 1,3
- Jízdní řády 1,3

Jak jde čas

- Průběh lidského života, jeho etapy 1,3,4
- Významné chvíle v životě člověka 1,2,3

Naše město dříve a dnes

- Rychnovské památky (zámek, chrám Nejsv.Trojice, zvonice, Chaloupky...) 1,2,3
- Slavné osobnosti 1,3
- Návštěva městského úřadu, rychnovský znak 1,3,4
- Možnosti sportovních aktivit 1,3,6

Změny v přírodě

- Při vycházkách sledujeme změny přírody v ročních obdobích 1,3,6
- Využíváme atlasy rostlin, stromů, zvířat 1,3,6
- Vliv civilizace a modernizace na přírodu 1,3

Jak děti pomáhaly doma dříve a dnes?

- Život dětí v dřívějších dobách 1,3,5
- Pomoc dětí v domácnosti 3,4,6
- Muzeum hraček 3,4,5

Řemesla u nás

- Muzeum krajky Vamberk 1,3,6
- Muzeum a galerie Orlických hor 1,5,6

4. Umění a kultura

Literární a dramatické činnosti

- Lidová slovesnost – pranostiky, pořekadla, přísloví - beseda 1,3
- Tradice a zvyky - Vánoce, Velikonoce 1,3
- Navštěvujeme kulturní zařízení (divadlo, knihovna, galerie) 3,4,5
- Dramatizace pohádek, práce s dětskými časopisy 1,3,6
- Společná četba na pokračování, seznamování se s dětskou literaturou 1,3,4
- Práce s textem, četba básní, říkadla 1,3
- Jazykové přesmyčky, hry na rozvoj slovní zásoby, spisovné vyjadřování 1,3,6
- Loutkové divadlo, hraní pohádkových příběhů 1,3,6

Výtvarné činnosti

- Výtvarné pomůcky a potřeby-druhy papírů, barvy 1,6
- Výtvarné techniky: kresba, malba, koláž, tisk 1,3,6
- Práce s papírem-skládání, stříhání lepení 1,6
- Ilustrace ke knihám, výtvarné ztvárnění ročních období 1,6
- Tvoření z přírodnin- kaštiny žaludy, plody a listy, práce s netradičním materiálem-karton, drátek vlna atd. 3,6
- Výroba drobných dárků pro své nejbližší 1,6
- Kombinované techniky, práce s tuší 1,3,6
- Tematické práce-výročí, narozeniny, sport 1,6
- Společná akce ŠD- velikonoční a vánoční výstavka 3,4,5,6

Hudební a hudebně pohybové činnosti

- Správné dýchání při zpěvu, práce s hlasem 1,3,6
- Druhy hudebních nástrojů a žánrů 3,6
- Práce s rytmem- tleskání, dupání, luskání 3,6
- Zpěv lidových a národních písní, poslech lidové tvorby 3,6
- Taneční ztvárnění příběhu, návštěva tanečního oboru dětí v ZUŠ 1,3
- Didaktické hry s hudebně taneční tematikou 3,5,6
- Poslech písní z pohádek a dětských filmů z CD 1,6
- Společná akce ŠD- pěvecká soutěž 5,6

5. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme svoje tělo

- Pečujeme o své tělo – základní hygienické návyky 1,2,5
- Chráníme tělo před vnějšími vlivy – volíme správné oblečení podle počasí 1,3,4
- Oblečení pro různé příležitosti – sport, společenská událost, odpočinek 1,2,6
- V encyklopedii vyhledáváme různé informace o svém těle (hra na tělo) 1,2,3,6

Pečujeme o své zdraví

- Správná životospráva, zdravý životní styl, co prospívá našemu tělu 1,2,5
- Posilujeme a upevňujeme zdraví sportem, otužováním (sportovní činnosti a pohybové hry v přírodě, vycházky) 3,6
- Cvičíme a relaxujeme s hudbou, odpočíváme na koberci, navštěvujeme školní tělocvičnu 3,4,6
- Volný pohyb v přírodě, využití jednotlivých ročních období ke sportování 3,6

Zdraví z přírody

- Jak příroda léčí – poznávání léčivých bylin a jejich užití 1,4,5
- Rekreujeme se, odpočíváme v přírodě, v parku pod stromy 3,6
- Posloucháme zvuky v přírodě (zpěv ptáků, šum větru, bubláni potoka) 1,6
- Vycházky do polí – ekologické zemědělství a BIO potraviny 1,3,4

Návštěva lékaře a dětské nemoci

- Známe jméno svého ošetřujícího lékaře- rozhovory s dětmi, vyprávění svých zkušeností z návštěvy u lékaře 1,3,6
- Víme, jaká jsou nejběžnější dětská onemocnění (chřipka, rýma, kašel) 1,3
- Umíme správně zacházet s léky? Rozhovory s dětmi 1,3,4
- Známe důležitá tel. čísla zdravotnických zařízení, umístíme na viditelné místo ve školní družině 1,3,4

Ochrana před nebezpečím a úrazy

- Neustále dbáme na bezpečnost svoji i svých spolužáků během cesty do školy, při vycházkách a všech činnostech ve školní družině a v jídelně 1,3,6
- Připomínáme si bezpečnost zejména při volnočasových aktivitách a sportování 1,4
- Poznáváme dopravní značky (výroba, hry, soutěže) 1,3,4
- Seznamujeme se s látkami ohrožujícími naše zdraví (besedy) 1,3,5
- Učíme se čelit šikaně a agresivitě (rozhovor) 2,3,4
- Nestýkáme se s cizími lidmi 2,3,6
- Lékárnička – co, do ní patří 1,3
- Praktické ukázky ošetření drobných poranění 3,5
- Jak si zapamatovat důležitá tel. čísla, hledáme možnosti, jak si pomoci 1,3

6. Rozmanitosti přírody

Místní krajina a její blízké okolí

- Vycházky do přírody- poznávání rostlin, stromů a živočichů 1,3,6
- V atlase rostlin vyhledáváme rostliny z volné přírody a ze zahrádek 3,6
- Pozorujeme měnící se přírodu během jednotlivých ročních období 3,6
- Seznamujeme se s volně žijícími živočichy a rostlinami v Orlických horách 1,3,6
- Besedujeme s ochráncem přírody 3,6
- Orientujeme se v našem blízkém okolí a poznáváme významné místní přírodní lokality (les Včelný, Ivanské jezero, Ivanova skála.....), vycházky 1,2,3
- Soutěž ke Dni zvířat (výtvarné zpracování) – společná akce 6
- Povídáme si o práci na zahrádkách (pěstování rostlin), o úpravě městské zeleně, o ochraně zeleně ve městě 1,3,6
- Pozorujeme život u řeky a v řece (vycházky, kreslení koláže) 3,6
- Vyhledávání vodních toků v našem regionu v mapách 1,3,6
- Sbíráme kaštiny a žaludy pro lesní zvěř, vycházky do parku 1,3,5
- Určování hub podle atlasu, výtvarné zpracování 1,3,6
- Beseda s myslivcem o jeho práci v lese 5,6
- Lípa – náš národní strom – výtvarné ztvárnění - léčebné využití (malba, kresba) 1,3,5
- Vyrábíme drobné dárky z přírodních materiálů 6

Ráj přírody na Zemi

- Podnebné pásy a rozdíly v přírodě (živočichové a rostliny), výstavky, prohlížení obrázků a fotografií, práce na interaktivní tabuli 1,6
- Vyhledáváme v atlase rostlin a živočichů rostliny a živočichy v našem podnebném pásu – výstavky, nástěnky, kreslení, malování 2,6
- Soutěže ke Dni Země – společná akce 1,3,6
- Zvířata v ZOO – výtvarné zpracování 1,6
- Pravěk a zvířata, kresba, malování, výstavky 1,6
- Zvířata v moři – video, fotografie 1
- Vyprávíme si o prožitých prázdninách u moře, na horách, jinde v přírodě 1,3

Počasí a roční období

- Pozorujeme počasí a jeho vliv na člověka a přírodu. 1,2,6
- Pátráme, proč se střídají roční období, kreslíme jejich charakteristické znaky 1,6
- Čteme si pranostiky, básničky, říkadla a zpíváme písničky o počasí 3
- Využíváme roční období ke sportu a pobytu v přírodě 6

Životní prostředí a ekologie – environmentální výchova

- Besedujeme o pojmu životní prostředí, co to znamená pro život nás všech 1,3
- Ukazujeme si kladný i záporný vliv člověka na životní prostředí – vycházky 1,2
- Jak my děti můžeme pomoci s ochranou životního prostředí – beseda 3,6
- Třídění odpadu (beseda, soutěž – interaktivní tabule, kresba) 1
- Využití druhotných surovin – výtvarné zpracování 2,

6. Podmínky pro práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami a dětmi nadanými

Bezbariérový přístup, individuální vztah, zvýšená motivace, přizpůsobení forem a obsahu činností školní družiny (vlastní poskytování podpůrných opatření) dětem se speciálně vzdělávacími potřebami poskytuje možnost naplnění jejich zájmového vzdělávání a uplatnění jejich práv na rovnoprávném základě s ostatními dětmi.

Při vyhodnocování podpůrných opatření je důležitá spolupráce s třídním učitelem a zákonným zástupcem.

Pokud by k naplnění vzdělávacích a volnočasových aktivit dítěte nepostačovalo poskytování podpůrných opatření prvního stupně, doporučí škola dítěti využít poradenské pomoci školského poradenského zařízení za účelem posouzení jeho speciálních vzdělávacích potřeb.

7. Bezpečnost ve školní družině

V ŠD vytváříme podmínky pro správnou hygienu, fyzickou ochranu a sociální i emocionální bezpečnost.

- vhodná struktura režimu dětí s dostatkem relaxace a aktivního pohybu
 - vhodný stravovací a pitný režim (bezpečnost ve školní jídelně)
 - vybavení ŠD vhodné z hlediska bezpečnosti
 - dostupnost prostředků první pomoci
 - prevence sociálně patologických jevů (drogy, kouření, rasismus, virtuální drogy, krádeže, vandalismus)
 - ochrana dětí před násilím, šikanou, posměchem
 - snaha o klidné prostředí, příznivé sociální klima – úcta, tolerance, empatie, spolupráce a pomoc druhým
-
- Za bezpečnost žáků v družině odpovídají pedagogičtí pracovníci a to od příchodu žáka do družiny až do odchodu
 - Děti jsou poučeny o ochraně před úrazu: mají zakázáno manipulovat s elektrickým zařízením, mají zakázáno vyklánět se z oken a manipulovat s nimi, neběhat, neskákat, neklouzat se mimo program, nesjíždět ze zábradlí, nestoupat na židle, stoly a jiný nábytek, používat jen bezpečné pomůcky (nůžky zaoblené), udržovat pořádek v místnosti, během činností dodržovat kázeň, při pobytu v tělocvičně mít vhodnou obuv a oblečení (pozor na šperky), vychovatelka před vlastní činností zkontroluje stav náradí, při vycházkách dodržovat vyhlášku o silničním provozu a seznámit žáky s hlavními zásadami bezpečnosti
 - Děti jsou seznámeny s Vnitřním řádem školní družiny (webové stránky školy) a jsou povinny ho dodržovat. Zákonní zástupci mají povinnost prokazatelně se seznámit s Vnitřním řádem školní družiny a respektovat ho.
 - Všechny děti jsou povinny dbát o svou bezpečnost a své zdraví a také o bezpečnost a zdraví svých spolužáků, vykonávají pouze činnosti, které odpovídají jejich schopnostem a zdravotní způsobilosti.

8. Evaluace, hodnocení dětí a autoevaluace školní družiny

Evaluace

- individuální – denní – zajímá nás, zda jsme dosáhly cílů, jak činnost – hra děti obohatila, jak se zapojily; v každém výkonu chceme nalézt alespoň dílčí zdařilou část nebo postup; součástí je i evaluace vnitřní – průběžné sebehodnocení vychovatelky a její práce – schopnost motivace a usměrňování spontánních aktivit, tvořivost, racionalizační úsilí
- týmová – za větší časový celek – období (školní rok)/ podle činností nebo společných akcí, které jsme prováděly (průběžně)
- hodnotíme podle zkušeností s uplatňováním jednotlivých činností a akcí (dle ročního tematického plánu ŠD) - po ověření v praxi provádíme doplnění, úpravy, změny; hledáme nové metody, nové aktivity
- výchovnou práci sleduje a hodnotí také ředitelka školy
- důležitá je pro nás zpětná vazba (děti, rodiče, veřejnost)

Hodnocení dětí

- hodnotíme taktně, nesrážíme sebevědomí dítěte
- v každé činnosti se snažíme nalézt prvky hodné ocenění
- zaměřujeme se na ocenění hlavně snahy a správného postupu s ohledem na možnosti dítěte před konečným výsledkem
- v hodnocení zaznívá víra v další zlepšení

Autoevaluace ŠD - kritéria hodnocení

- prezentace ŠD na veřejnosti (webové stránky školy, nástěnky)
- komunikace s rodiči (individuální rozhovory, rodičovské schůzky)
- sebevzdělávání vychovatelek (odborné časopisy, kurzy, školení)
- zlepšení podmínek k práci, zabezpečení bezpečného prostředí

9. Přílohy

- 1) Výchovně vzdělávací strategie
- 2) SWOT analýza

7.1 Výchovně vzdělávací strategie

K dosažení stanovených cílů budeme využívat těchto metod práce:

- Skupinová práce
- Individuální práce
- Výklad
- Dramatizace
- Projekty
- Práce s knihami a časopisy
- Vyprávění, rozhovor
- Pozorování
- Hra
- Práce s encyklopediemi, mapami
- Soutěže
- Výstavy
- Besedy
- Kvízy, doplňovačky, skrývačky, rébusy
- Vycházky
- Pohybové aktivity
- Odpočinek, relaxační techniky
- Praktické dovednosti
- Řešení problémových úloh
- Exkurze
- Terénní cvičení – sběr přírodnin
- Práce na interaktivní tabuli
- Video projekce
- Mezipředmětová komunikace – pohádka x ilustrace
- Výukové programy na PC
- Poslech hudby, pohádkové písničky
- Sezónní činnosti
- Ochrana člověka za mimořádných situací
- 1. pomoc
- Stolování
- Průzkum, dotazník
- Kulturní a sportovní soutěže

7.2 ZÁKLADNÍ ŠKOLA RYCHNOV N.KN. MASARYKOVA 563

SWOT analýza za ŠD

Silné stránky

- Přátelská spolupráce vychovatelek, vedení školy a rodičů
- Spolupráce s mateřskou školou
- Vzájemná pomoc mezi věkově rozdílnými skupinami dětí
- Komunikace vychovatelek se žáky
- Týmová spolupráce vychovatelek
- Věková různorodost sboru
- Ochota vychovatelek ke změnám
- Počítače ve 2 odděleních družiny
- Kvalitní stravování ve školní jídelně

Slabé stránky

- Tři družiny ve třídách – nemají vlastní místnost
- Nedostatečné prostory pro relaxaci dětí venku
- Narušení práce ŠD – rozvrhy mimoškolní činnosti
- Jídelna v jiné budově

Příležitosti

- Spolupráce se spolky – hasiči, myslivci, CHKO OH
- Spolupráce s Děčkem
- Počítače přístupné všem zájemcům
- Tělocvična
- Spolupráce s městským úřadem (besedy s pracovníky)
- Skupinová práce s důrazem na prevenci patologických jevů

Zpracovala Jana Krejčíková, vedoucí vychovatelka ŠD
Schválila Mgr. Radka Polívková, ředitelka školy

Rychnov nad Kněžnou 4. 9. 2017

OpenClipartVectors. Pixabay.com: [online]. [cit. 2016-05-08]. Dostupný pod licencí Public Domain na WWW: <<https://pixabay.com/en/abstract-art-colorful-prismatic-1300318/>>.